

METODE PROCJENE RADNE SPOSOBNOSTI I KORIŠTENJA TERIJERA U LOVNE SVRHE

Filipović, Barbara

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Veterinary Medicine / Sveučilište u Zagrebu, Veterinarski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:178:460244>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Veterinary Medicine -
Repository of PHD, master's thesis](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
VETERINARSKI FAKULTET

BARBARA FILIPOVIĆ

METODE PROCJENE RADNE SPOSOBNOSTI I
KORIŠTENJA TERIJERA U LOVNE SVRHE

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2019

ZAVOD ZA LOVSTVO I DIVLJE ŽIVOTINJE

PREDSTOJNIK:

Prof. dr. sc. Alen Slavica

MENTOR:

Prof. dr. sc. Alen Slavica

ČLANOVI POVJERENSTVA ZA OBRANU DIPLOMSKOG RADA:

1. Prof. dr. sc. Damir Stanin, predsjednik povjerenstva
2. Doc. dr. sc. Hrvoje Capak
3. Prof. dr. sc. Alen Slavica, mentor

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Povijest.....	3
1.2. Pasmine pasa (FCI podjela).....	4
2. PREGLED REZULTATA DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA.....	13
2.1. STANDARDI PASMINE.....	13
2.2.. Njemački lovni terijer.....	14
3. RASPRVA.....	18
3.1. RADNE SPOSOBNOSTI I OCJENJIVANJE RADA TERIJERA.....	18
3.1. Ispit prirođenih osobina terijera.....	20
3.1.1. Pretraživanje rova.....	21
3.1.2. Ustrajnost u rovu.....	22
3.1.3. Glas u rovu.....	23
3.1.4. Oštrina (istjerivanje lisice).....	23
3.1.5. Kvaliteta njuha.....	25
3.1.6. Sigurnost na tragu.....	26
3.1.7. Sljedovoljnost.....	26
3.1.8. Gonjenje: sljedoglasnost ili vidoglasnost.....	26
3.1.9. Sklonost za rad u vodi.....	27
3.1.10. Vodljivost.....	28
3.1.11. Ponašanje na pucanj.....	29
3.2. Puni radni ispit.....	30

3.2.1. Kvaliteta njuha.....	30
3.2.2. Grmarenje.....	30
3.2.3. Gonjenje: sljedoglasnost ili vidoglasnost.....	31
3.2.4. Krvni trag.....	31
3.2.5. Oblajivač ili pokazivač.....	32
3.2.6. Donošenje i predaja dlakave i pernate divljači.....	33
3.2.7. Odloživost: vezan ili slobodan.....	35
3.2.8. Vodljivost.....	36
3.2.9. Poslušnost.....	36
3.2.10. Pretraživanje obrasle vode bez patke.....	36
3.2.11. Pretraživanje duboke obrasle vode s ispuštenom patkom.....	38
3.2.12. Donošenje iz duboke vode.....	38
3.2.13. Pretraživanje rova.....	39
3.2.14. Ustrajnost u rovu.....	39
3.2.15. Glas u rovu.....	39
3.2.16. Oštrina (istjerivanje lisice).....	40
3.2.17. Izvlačenje mrtve divljači iz rova: slobodno ili pomoću povodnika.....	40
3.3. Ispit oštrine u prirodnom jamarenju.....	41
4. ZAKLJUČAK.....	42
5. LITERATURA.....	43
6. SAŽETAK.....	44
7. SUMMARY.....	45
8. ŽIVOTOPIS.....	46

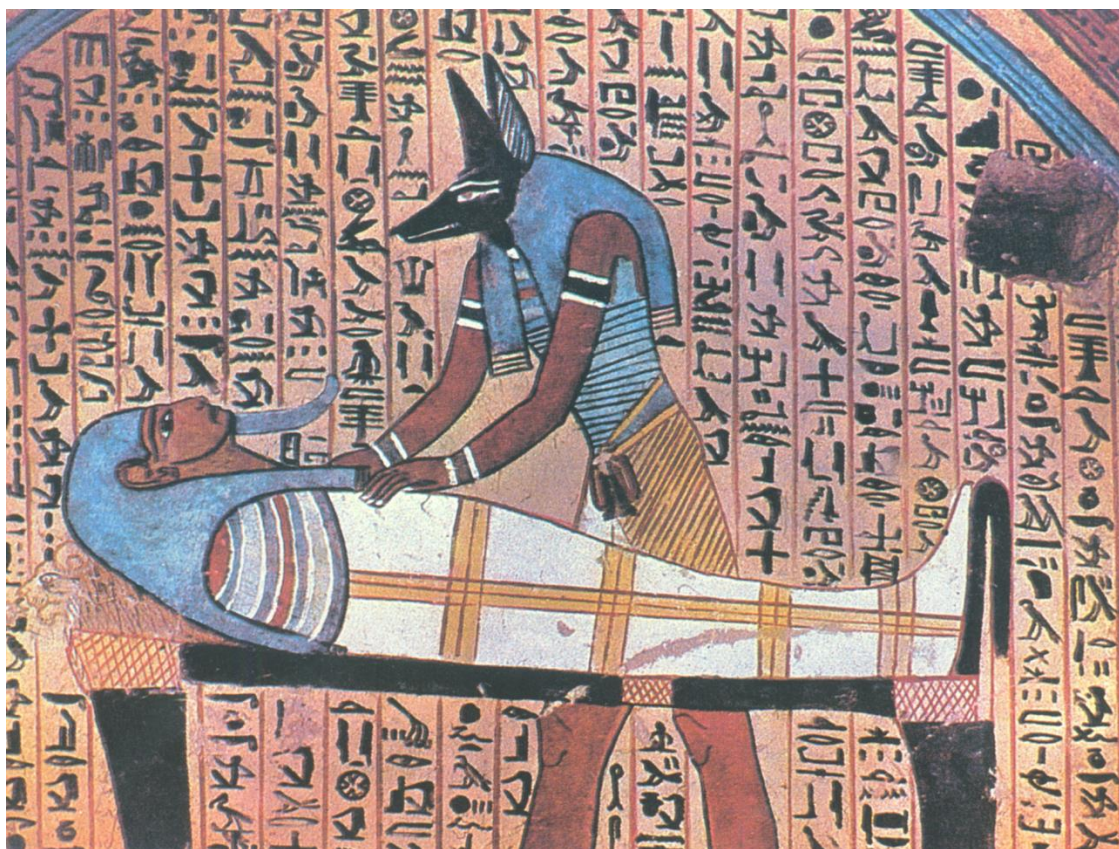
1. UVOD

Ljudi su kroz povijest razvili mnogo različitih lovačkih strategija, ali jedna je stara koliko i samo čovječanstvo, a to je imati psa kao partnera za lov. Smatra se da su upravo psi bili prve životinje koje su ljudi domestikirali još u vrijeme kad su bili lovci sakupljači, a različite vrste vukova, kojota i šakala su se okupljale oko njihovih logora. Čovjek i pas evoluirali su u tandemu čemu svjedoče brojni crteži na zidovima drevnih špilja.

Slika 1. Prikaz lova s psima pronađen u pećinama Andaluzije (Izvor: Arhiva Zavoda)

Dokazi pronađeni u iskopinama diljem svijeta upućuju na to da su ljudi već tada instinktivno koristili pse za različite uloge, kao čuvare, partnere u lovu, za izvlačenje predmeta ili plijena, ovisno o osobinama i predispozicijama svake pojedine životinje. Selektivan, ciljani uzgoj pasa, prema arheološkim istraživanjima, najvjerojatnije se pojavio prije devet tisuća godina kada su se počeli javljati i prvi pastiri. Tada su ljudi počeli svjesno intervenirati u pseću populaciju te za daljnji uzgoj birati jedinke s karakteristikama koje su željeli imati i u slijedećoj generaciji. Upravo takvim načinom evolucije psi su danas jedna od najraznovrsnijih vrsta na svijetu sa službenom listom registriranih i velikim brojem divljih i izoliranih pasmina.

Slika 2. U drevnom Egiptu psi su prikazivani kao čuvari podzemnog svijeta (Izvor: Arhiva Zavoda)

U ovom radu opisat ćemo najvažnije značajke njemačkog lovnog terijera i standardizirane metode koje se danas koriste u procjeni njihovih prirodnih i općih lovnih sposobnosti.

1.1. POVIJEST

Njemački lovni terijer relativno je mlada pasmina koja je nastala u dvadesetim godinama prošlog stoljeća u Njemačkoj. Razlog za stvaranje nove pasmine bio je taj što su fox terijeri, koji su prethodno korišteni za lov, zbog popularnosti dosegli fazu hiperprodukcije te se počeo pojavljivati sve veći broj štenadi sa slabim lovačkim instinktima. Strastveni lovac Walter Zangenberg dobio je na poklon od jednog zoološkog vrta četiri štenca fox terijera nazvanih "Werewolf", "Rauhgraf", "Morla", "Migra" te je upravo s njima započelo stvaranje nove pasmine.. Specifičnost ova četiri štenca bila je njihova boja, naime svi su bili crne boje s crvenim paležom, što je bila karakteristika davnog pretka koji je imao odlične lovačke osobine. Herbet Lackner, čovjek koji je u to vrijeme radio na razvoju druge pasmine, zainteresirao se i pridružio projektu te je 1926. u Münchenu službeno registriran Klub njemačkog lovnog terijera. U početku su imali mnogo problema i neuspjeha no onda su u uzgoj uveli staroengleskog i velškog terijera s kojima su uspjeli stabilizirati pasminu. Koristili su rigoroznu selekciju u kojoj su sve potomke s bijelim mrljama ili pjegama eliminirali iz pasminskog programa, a dalje razmnožavali samo dokazano dobre lovce s tamnom dlakom, pa je tako prva matična knjiga njemačkih lovačkih terijera objavljena 1932. godine bilježila samo 32 psa.

Slika 3. Walter Zangenberg i četiri štenca "Werewolf", "Rauhgraf", "Morla", "Migra" (Izvor: <https://germanhuntingterrier.com/history-german-hunting-terrier>)

Beskompromisno isključivanje pasa koji nisu ispunili željene kriterije nastavljeno se i u sljedećim godinama. U uzgajivačkoj knjizi iz 1941. godine registrirano je preko 3 000 pasa. U razdoblju nakon Drugog svjetskog rata došlo je do stagnacije, ali se nastavilo s radom. Klub je službeno ponovno počeo s radom 1947. godine, a širenjem pasmine njemačkog lovnog terijera diljem svijeta, počeli su se osnivati matični klubovi u drugim zemljama.

Slika 4. Njemački lovni terijer u svojoj karakterističnoj pozi (Izvor: Arhiva Zavoda)

1.2 PASMINE (FCI PODJELA)

Međunarodna kinološka federacija (FCI - Federation Cynologique International) pse je podijelila na deset skupina. Službena sistematizacija međunarodne kinološke federacije pse dijeli na morfološkim ili radnim osobinama u 10 skupina ali je podložna čestim promjenama i izmjenama jer se vremenom pasmine mijenjaju morfološki ili funkcionalno a napretkom znanosti se dolazi do novih otkrića vezanih uz nastajanje istih.

Tablica 1. Skupine pasa sukladno podjeli Međunarodne kinološke federacije

1. Ovčarski i pastirski psi
2. Pinčevi, šnaučeri, molosi te stočarski psi
3. Terijeri
4. Jazavčari
5. Špicevi i psi primitivnog tipa
6. Goniči i krvosljednici
7. Ptičari
8. Retriveri, šunjkavci i psi za vodu
9. Psi za pratnju i razonodu
10. Hrtovi

Osim FCI podjele i klasifikacije pasa postoji sistematizacija korištena u stočarstvu rađena prema uporabnoj vrijednosti i cilju uzgoja. Po njoj pse dijelimo u dvije osnovne kategorije: lovački psi (visokonogi goniči, kratkonogi goniči, jamari, krvosljednici, šunjkavci ili cunjavci i ptičari) i ne lovački psi (službeni psi, ovčarski i pastirski psi, psi čuvari i psi za dom, hrtovi i patuljasti psi).

Sve lovačke pasmine koje se uzgajaju i love u Hrvatskoj nalaze se unutar pet pasminskih skupina.

Lovačke skupine jesu:

3. FCI. Terijeri

Njemački lovni terijer, oštrodlaki i kratkodlaki foksterijer.

Iako skupina terijera broji mnogo više pasmina od kojih je većina nekoć bila lovno upotrebljiva danas je njihova uloga u društvu promijenjena te se više ne koriste u lovu.

U tu skupinu spada njemački lovni terijer kao jedan od najsvestranijih lovačkih pasa koji se koristi u radu nad i pod zemljom kao i radu na vodi, te kratkodlaki i oštrodlaki foksterijer koji su ipak mnogo manje zastupljeni kao lovački psi.

Slika 5. Oštrodlaki foksterijeri nekada su se koristili kao isključivo lovački psi (Izvor: Arhiva Zavoda)

Ostale pasmine terijera, iako nekad korištene u lovu danas služe isključivo kao kućni ljubimci.

4. FCI. Jazavčari

Jazavčari se s obzirom na veličinu dijele u tri zasebne pasmine a sve tri pasmine dolaze u tri tipa dlake; dugodlaki, kratkodlaki i oštrodlaki.

Standard jazavčar - opseg prsa iznad 35 cm.

Patuljasti jazavčar – opseg prsa 30 do 35 cm.

Jazavčar kuničar – opseg prsa do 30 cm.

Slika 6. Kratkodlaki jazavčar (Izvor: Arhiva Zavoda)

Jazavčari su najčešće korišteni u radu pod zemljom ili kao goniči u lovu na divlje svinje a za tu funkciju se posebno ističe oštrodlaki standard jazavčar. Patuljasti jazavčari i kuničari se koriste najviše za lov kunića iako su danas to većinom samo kućni ljubimci.

6. FCI. Goniči i krvosljednici

Istarski kratkodlaki i oštrodlaki gonič, posavski gonič, barak, brak jazavčar, srpski i srpski trobojni gonič, baset, bigl, slovački kopov, švicarski planinski gonič.

Goniči su poput terijera jedna od najbrojnijih skupina pasa a najbrojnija što se tiče lovačkih pasa pa gotovo nema europske države koja nema barem jednu ili nekoliko pasmina ove skupine pasa.

Slika 7. Posavski gonič (Izvor: Arhiva Zavoda)

Krvosljednici su psi koji svojim njuhom, mirnim temperamentom te izrazitom ustrajnošću pronalaze "odbjeglu" ranjenu divljač a po pronalasku istu hrabro čuvaju do dolaska svog vlasnika.

Zakonom o lovstvu svaka lovačka udruga mora imati barem jednog krvosljednika s položenim radnim ispitom ili drugog lovačkog psa osposobljenog za praćenje krvnog traga odnosno položenim takvim pripadajućim ispitom, da bi se mogla baviti lovom na određenom području.

U ovu skupnu spadaju alpski brak jazavčar, bavarski i hanoverski krvosljednik.

7. FCI. Ptičari

Kontinentalni: njemački kratkodlaki, oštrodlaki i dugodlaki ptičar, pudl pointer, veliki i mali minsterlander, vajmarski kratkodlaki i dugodlaki ptičar, mađarska vižla, epanjel breton, talijanski oštrodlaki i kratkodlaki ptičar, ariješki ptičar.

- Britanski i Irski: engleski i irski seter, gordon seter, pointer.

Slika 8. Vajmarski ptičar (Izvor: Arhiva Zavoda)

Zadaća ptičara je izrazito razvijenim osjetom njuha pronaći pernatu divljač skrivenu u raslinju te stajanjem pokazivati (markirati) gdje se ista nalazi dok se lovac ne pripremi na pucanj. Nakon odstrela većina ptičara izvršava i donošenje lovine odnosno aport.

U skupinu ptičara također spadaju mnoge pasmine koje zbog svoje "atraktivnosti" danas sve više prestaju biti lovački psi a svoju ulogu nalaze samo isključivo kao kućni ljubimci ili kao psi za pratnju.

8. FCI. Dizači i donosači divljači te psi za vodu

a) Donosači (aporteri)

Labrador retriever, zlatni, dugodlaki i kovrčasti retriever te retriever zaljeva Chesapeake.

Slika 9. Crni labrador ravne dlake donosi divljač iz vode (Izvor: Arhiva Zavoda)

Zbog svoje izrazito blage naravi ovi psi su poznati u Europi kao kućni ljubimci, psi za pratnju ili pak službeni psi. U lovištima kontinentalne Europe funkciju donosača još uvijek primarno u najvećem broju obavljaju ptičari dok se labradori kao lovački psi ne koriste toliko iako podliježu lovačkim ispitima te kao takvi mogu sudjelovati u lov.

b) Dizači divljači (šunjkavci)

Njemački prepeličar, klamber španijel, engleski i američki koker španijel, engleski i velški špringer španijel, sasex španijel itd.

Slika 10. Velški špringer španijel uz srneću divljač (Izvor: Arhiva Zavoda)

U ovu skupinu pasa spadaju pasmine raznih španijela pa je ponekad i čitava skupina nazivana skupinom španijela. Njihova primarna funkcija je brzopletim pretraživanjem gustiša i močvarnih terena, šunjanjem, pronaći i podignuti divljač. Ovi psi danas zbog svoje atraktivnosti ali i uvijek vesele i razigrane naravi sve više postaju isključivo kućni ljubimci. S obzirom na reljef te strukturu lovišta ali i način lova u kontinentalnoj Europi nisu toliko popularni kao na tlu Vel. Britanije gdje su i uzgojeni. Zbog svoje pokretljivosti i temperamenta popularni su kod tzv. "vikend" lovaca diljem Europe. To su lovci kojima je pas primarno kućni ljubimac no povremeno vikendom rekreativno, slobodno vrijeme provode u lovištu.

c) Psi za vodu

Irski španijel za vodu

Slika 11. Irski španijel za vodu (Izvor: Arhiva Zavoda)

Ova pasmina nastala je u 19. stoljeću križanjem pudla i irskog setera. Jedna je od najstarijih pasmina španijela, a slike pasa koji im nalikuju mogu se pronaći u spisima starijim od tisuću godina. Neka istraživanja tvrde da je on predak svih španijela. Vrlo su poslušni i inteligentni, izvrsni vodeni psi, posebno prikladni za lov pataka po močvarama i jezerima. Nekada su bili treći na listi najpopularnijih sportskih pasa, ali danas su nažalost izgubili na popularnosti. Unatoč tome, ovo su izvrsni kućni ljubimci, dobri su s djecom, bistri, razigrani i privrženi sa izraženom željom za ugađanjem čovjeku.

2. PREGLED REZULTATA DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA

2.1. STANDARDI PASMINE

Standard je detaljan opis vanjskog izgleda i karakternih osobina idealnog primjerka psa neke pasmine (ROBIĆ, 2008.). Donosi ga matična zemlja iz koje dotična pasmina potječe a službeno ga potvrđuje komisija za standarde FCI-a i tada on vrijedi za sve zemlje članice (BAUER, 2000.). Postoje i neke druge velike kinološke organizacije poput, AKC-a (American kennel club-a), CKC i sl. a svaka od njih donosi vlastite standarde za određene pasmine koje su kod njih priznate no oni se više-manje podudaraju.

U standardu je detaljno određen fizički izgled psa, od dimenzija i proporcija tijela u cijelosti te detaljno naveden oblik i mjere svih pojedinih dijelova od vrha njuške do kraja repa (BAUER, 1985.). Detaljno je opisana glava sa zubalom (prilično bitnim posebno kod lovnih pasmina), oblik njuške, uški, oblik i boja očiju, odnos glave i vrata, kao i njihov međusobni omjer, duljina i linija leđa, kralješnice do vrška repa, duljina i oblik linije donjeg dijela trupa. Oblik i položaj pojedinih dijelova prednjih i stražnjih nogu te nogu u cijelosti. Stav i kutovi nogu, odnos nogu spram prsišta i grudnog koša, u mirovanju i kretanju. Povezanost pojedinih dijelova tijela u mirovanju i kretanju ali i opis naravi, karaktera te uporabljivosti. Sve te anatomske karakteristike i detaljni opisi kod lovnih pasmina nisu isključivo zbog estetskog dojma koji takav pas ostavlja na promatrača, naprotiv one imaju svoju funkcionalnu potrebu. Pas svojim anatomske predispozicijama mora zadovoljiti radnu uporabljivost za što lakše obavljanje određenih zadataka za koje je namijenjen na određenom geografskom području. (ANONIMUS, 2017.).

Kontinentalni ptičari su tako svojom anatomske građom te kvalitetom dlake prilagođeni gustim ponekad grmljem i grubom travom obraslim lovištima dok su otočni nešto mekše i dulje dlake te lakšeg kostura više prilagođeni za galopiranje prostranim travnatim lovištima Velike Britanije. Terijeri i jazavčari kao jamari upravo zbog takvog oblika tijela i iznimne ustrajnosti mogu s lakoćom ulaziti u lisičje rupe i jazbine jazavaca.

Pojedinim lovnim pasminama se zbog mogućnosti ozljede repa prilikom kretanja kroz grubo grmlje i trnovite trave on kupira tako da niti taj zahvat nije uvjetovan estetskim razlogom koliko funkcionalnim. Kod lovnih pasmina je broj zuba od izrazite važnosti s obzirom da su to radni psi koji često koriste svoja usta. Nadalje lovni psi zbog velikih fizičkih napora često uzimaju hranu halapljivije i brže od ne lovnih pasa pa je broj zuba itekako važan zbog što boljeg usitnjavanja brzo progutane hrane. U suprotnom bi moglo doći do patologije probavnog sustava, razvoja bolesti poput torzije želuca ili crijeva, gastritisa, gastroenteritisa i sl.

Lovački psi moraju imati 42 zuba, 20 u gornjoj te 22 u donjoj vilici (6 sjekutića, 4 očnjaka, 16 pretkutnjaka i 10 kutnjaka) a kod većine pasmina je dozvoljeno izostajanje jednog od kutnjaka.

Sve te anatomske osobine se procjenjuju i ocjenjuju na izložbama, smotrama, prilikom uzgojnih pregleda a ponekad i u sklopu radnih ispita jer kao što smo rekli rad i anatomske predispozicije su međusobno povezani. (ANONIMUS, 2013.).

Standard opisuje i eventualne moguće nedostatke u građi tijela te temperamentu i ćudi psa koje se mogu javiti ali i one koje mogu biti nasljedne. Točno su opisane teže i lakše mane kao i nedostaci zbog kojih se pas isključuje iz uzgoja odnosno diskvalifikacijske mane. (ANONIMUS, 2008.)

2.2 Njemački lovni terijer

Njemački lovni terijeri često se opisuju kao srčani, oštri, marljivi i ustrajni lovački psi. Vitalni su, izrazito temperamentni, pouzdani, druželjubivi i neustrašivi. Kao što samo ime kaže, potječu iz Njemačke, a kao lovni psi najviše se upotrebljavaju za lov pod i iznad zemlje. Opći izgled ovih terijera je da su mali, crni s paležom ili crveni, zbijeni, dobro proporcionirani lovački psi.

GLAVA

Lubanja je plosnata, široka između ušiju te uža između očiju.

Glava ovih lovnih terijera je izdužena, nešto klinastija, ne šiljasta, njuška je malo kraća nego lubanjsko-čeonni dio od zatiljne kosti do stopa. Nos odgovara njušci, ne smije biti preuzak, premali ili rascijepljen. Mora biti smeđ kod smeđih pasa no kod ostalih mora biti crn. Njuška je čvrsta s dubokom donjom vilicom te snažno izraženom bradom. Obrazi su izraženi a usne nategnuto priliježu te su dobro pigmentirane. U

usnoj šupljini se nalaze veliki zubi, vilice su veoma snažne s izrazito pravilnim i potpuno škarastim zubalom gdje gornji sjekutići preklapaju donje. u vilici zubi stoje okomito te ih 42. Oči su tamno smeđe (bademaste), male, ovalne, dobro i duboko usađene. Uši kod Njemačkih lovnih terijera su lagano prilegnute, preklopljene, visoko nasađene u obliku slova V. Vrat je veoma snažan, ne predug s naglašenim prijelazom u plećke.

Slika 12. Pravilan izgled glave njemačkog lovačkog terijera (Izvor: https://www.youtube.com/watch?v=UKrgYqOS_4U)

TRUP

Gornja linija je ravna a greben izražen. Leđa se čvrsta, ravna i ne prekratka. Slabinski dio je veoma mišićav kao i sapi. Grudi su duboke, dobro zaobljenih rebara, duge prsne kosti. Donja linija prema zdjelici je u elegantnom luku, kratke napete slabine. Rep je pravilno usađen na dugim sapima, skraćen za 1/3. Držanje repa je više vodoravnije nego izrazito uspravno. S obzirom da je kupiranje repa zabranjeno, ostavlja se te je nošen vodoravno, lagano sabljasto.

Opseg grudi/visina u grebenu: opseg prsiju je 10 do 12 cm veći od visine u grebenu.

Duljina trupa/visina u grebenu: trup je neznatno duži od visine u grebenu.

Dubina grudi/visina u grebenu: otprilike 55-60% od visine u grebenu.

UDOVI

Gledano sprijeda, prednje noge su ravne i paralelne dok gledano sa strane stoje ispod tijela. Odstajanje od tla do laktova je gotovo jednako onome od laktova do grebena. Plećke su nakošene te postavljene prema natrag, snažno mišićave. Nadlaktica je duga, dobro mišićava i suha a laktovi priliježu uz trup, ne uvrnuto niti izvrnuti. Šaplje je čvrsto a došaplje lagano nakošeno prema naprijed, čvrstih kostiju. Prednje šape stoje šire od stražnjih, dobro zatvorenih prstiju i veoma debelih, čvrstih jagodica. U stavu i kretanju stoje paralelno, niti izvrnute niti uvrnute.

Stražnji udovi gledano straga su u ravni paralelni. Kutevi između natkoljenice i potkoljenice su isti kao i između potkoljenice i došaplja. Kostu su veoma čvrste. Potkoljenica je duga, mišićava i snažna a skočni zglob čvrst i nisko postavljen. Došaplje je kratko i okomito postavljeno. Šape su zaobljene sa dobro zatvorenim prstima te veoma debelim, čvrstim, otpornim i dobro pigmentiranim mekušima. Stoje paralelno u stavu i kretanju, ni izvrnute ni uvrnute.

KRETANJE

Kretanje njemačkih lovnih terijera je izdašno, dobrog iskoraka i dobrog zamaha, skladno, ravno i paralelno.

KOŽA

Koža je debela, čvrsto priliježe, bez boranja.

DLAKA

Dlaka njemačkih lovnih terijera je ravna, gusta, tvrda, čvrsta i oštra. Boja može biti crna, tamno smeđa, melirana s crvenožutim oštro ograničenim oznakama iznad očiju, na njušci i prsima, na nogama i stražnjici. Svijetla i tamna maska dopuštene su, isto kao i male bijele oznake na prsima i šapama.

VELIČINA/TEŽINA

Visina mužjaka (do grebena) je od 33 do 40 cm, a su ženke uglavnom iste visine. Poželjna radna težina ove lovnne pasmine je od 9 do 10 kila u mužjaka dok su ženke uglavnom malo lakše, od 7,5 do 8,5 kg.

Sve pasmine pa tako i ova lovnna imaju mane i nedostatke koji mogu dovesti do isključivanja iz uzgoja. Svako odstupanje od gore navedenih osobina se smatra manom te ocjena za takve jedinke moraju biti u skladu sa stupnjem odstupanja. Mužjaci moraju imati oba razvijena, vidljiva i spuštena testisa.

TEŠKE MANE

Teške mane njemačkih lovnih terijera su uska lubanja, uska i šiljasta njuška, slaba donja vilica, slabo zubalo te svaka mala nepravilnost u položaju sjekutića. Svijetao ili pjegav nos, uzdignute i obješene, te prenisko nasadne i preteške uši. Također se manom smatra prestrm prednji dio te uleknuta i prekratka leđa. Prsa ne smiju biti preuska ili preširoka dok laktovi ne smiju biti iskrenuti. Veoma teškom manom se smatra " devin hod" te opušteno, mačje šape. Neodlakan trbuh i unutarnja strana bedara također se smatra manom kao i savinut rep iznad leđa te obješeno nošen rep.

MANE KOJE ISKLJUČUJU IZ UZGOJA

Ovi lovni terijeri veoma su druželjubivi i odani psi no postoje jedinke koje su loše naravi te se boje pucnja ili divljači pa se one, zbog nemogućnosti obavljanja svoje zadaće, isključuju iz uzgoja. Ektropija, entropija, raznobojnost očiju, plave ili šarene oči također su mane koje jedinku isključuju. Nedopuštene boje dlake te visina (manja ili veća) smatraju se greškama u uzgoju i takvi psi ne mogu nastaviti svoj put kao predstavnici ove pasmine.

3. RASPRAVA

3.1 RADNE SPOSOBNOSTI I OCJENJIVANJE RADA TERIJERA

Svrha ispita njemačkih lovnih terijera je prije svega utvrđivanje lovačkih prirodnih osobina pasa jamara i dokazivanje njegove upotrebljivosti u lovu. Potrebna je naznaka o utvrđenim prirodnim osobinama. Psi jamari su uzgojeni za lov, a lovac od njih očekuje čvrst karakter i ustrajnost pri lovu. Očekuje osjetljivost njuha i sigurnost na tragu ranjene divljači te glasan lov na svježem tragu. Pri svim tim karakteristikama potrebno je da bude poslušan pratilac u lovu.

Slika 13. Njemački lovni terijeru napadu na divlju svinju (Izvor: <http://californiacatchers.com/index.asp?ID=15>)

Ocjenjivanje

Rezultati rada lovnih pasa se ocjenjuju sljedećim ocjenama:

0- nevoljko

1- manjkav

2-dovoljan

3- dobar

4- vrlo dobar

4h- odličan

Ocjena 4h dodjeljuje se samo u disciplini sljedoglasnosti i sklonost za rad u vodi i u oba slučaja se računa kao ocjena 4 iako se kod dodjele nagrada razreda i titula pasa s istim brojem bodova, onim boljima i onima koji imaju prednost dodaje h pa je konačna ocjena 4h. Svaka disciplina ima svoj koeficijent s kojim se množi ocjena te se dobiva određeni broj za tu disciplinu. Ukupni zbroj bodova iz zbroja bodova po disciplinama je konačna ocjena. Zatim se treba izvršiti raspored unutar nagradnih razreda.

Nagradni razredi i nagrade

Postoji I., II. I III. nagradni razred (n.r.) te utemeljene počasne nagrade i kandidature, posebne nagrade te nagrade za vodiče. U slučaju da više pasa postigne potreban broj bodova za isti nagradni razred, onda se rangiranje vrši prema bodovima i treba provesti rangiranje pomoću slova (npr. I.a, I.b, II.a, II.b, II.c, itd.). Postigne li više jedinki jednaki nagradni razred i jednak broj bodova rangiranje treba vršiti prvo prema najvišoj ocjeni u disciplini oštrina, nos, sljedoglasnost, rad u vodi, rad na krvnom tragu, donošenje, a na kraju prema ocjeni oblika. Ako i u tim disciplinama postoje izjednačenja onda odlučuje starost jedinke, u korist mlađeg psa. Ženka ima prednost pred mužjakom, kod pasa istog spola prednost ima pas s boljom ocjenom eksterijera, dok kod iste ocjene eksterijera odlučuje ždrijeb.

ISPITI LOVNIH TERIJERA

Ispiti lovnih terijera se dijele na:

- ispit prirodnih osobina ispod zemlje
- ispit prirodnih osobina iznad zemlje
- puni radni ispit
- ispit oštine u prirodnom jamarenju

Na ispitu prirodnih osobina jedan sudac može suditi najviše 12 pasa dok na punom radnom ispitu može suditi samo 5 pasa.

3.2 ISPITI PRIROĐENIH OSOBINA TERIJERA

Ovaj ispit provodi se kako bi se utvrdila nasljednost osobina i uzgojna vrijednosti pasa. U selekciji je potrebno postaviti vrlo visoke zahtjeve te oštro i kvalitetno suditi privedene pse. Za pristupanje ovom ispitu svi lovni terijeri moraju biti ocijenjeni pozitivnom ocjenom oblika. Ispit prirodnih osobina sastoji se od dva dijela: rad pod zemljom i rad iznad zemlje. Preporučuje se izvođenje jednog i drugog dijela isti dan.

Slika 14. Štene njemačkog lovnog terijera na obuci (Izvor: <https://www.youtube.com/watch?v=TsnkANZCvFQ>)

Tablica 2. Pregledna lista za ocjenjivanje ispita prirođenih osobina njemačkih lovnih terijera (Izvor: Hrvatski lovački savez, Pravilnik o radu lovnih terijera)

DISCIPLINA	KOEFICIJENT	I. n.r. najmanja ocjena	II. n.r. najmanja ocjena	III. n. r. najmanja ocjena
OŠTRINA (istjerivanje lisice)	8	4	3	2,5
USTRAJNOST U ROVU	3	3	2	1
GLAS U ROVU	3	3	2	1
PRETRAŽIVANJE ROVA	3	3	2	1
NJUH	6	3	2	2
SIGURNOST NA TRAGU	2	3	2	1
SLJEDOVOLJNOST	3	3	2	1
SLJEDOGLASNOST	5	3	2	-
VIDOGLASNOST	2	-	4	2
VODOLJUBIVOST	5	3	2	1
VODLJIVOST	3	3	2	1
PONAŠANJE NA PUCANJ	1	4	4	4
MINIMALAN BROJ BODOVA IPONZ		76	60	33
MINIMALAN BROJ BODOVA IPOPZ		59	42	29
IPONZ		76-100	60-75	33-59
IPOPZ		59-68	42-58	29-41
ZBROJ IPONZ i IPOPZ		135-168	102-134	62-101

3.2.1 PRETRAŽIVANJE ROVA

Divljač puštamo u rov kroz glavni ulaz te ona odlazi do glavnog kotla za ispitivanje. Na ovaj način za svakog psa posebno puštamo svaku divljač. Pas kojeg ispitujemo ne smije vidjeti divljač. Nakon puštanja divljači vodič pušta svog psa kod glavnog ulaza te ga ima pravo bodriti sve do nailaska na rešetku i do oglašivanja na divljač kod rešetke. Mladi psi se mogu staviti ispred same rešetke kako bi osjetili divljač te se nakon oglašavanja vade iz rova i puštaju opet na ulazu u rov. Ako pas nakon toga sam prođe kroz rov, može se i dalje ispitivati no potrebno je to uzeti u obzir kod ocjenjivanja ove discipline. Vrijeme koje je predviđeno za ovu disciplinu je 5 minuta. Ocjenom 0 se ocjenjuju psi koji odbijaju pretraživati rov ili ako ne nađu divljač u predviđenom vremenu. Ocjenom 2 se ocjenjuju psi koji nekoliko puta uđu i izađu iz rova bez da su pronašli divljač, ali je ipak pronađu u rasponu od 5 minuta. Također, ako pas kojem smo pokazivali divljač (dizali poklopac) dođe kroz rov i oglasi se kod divljači može dobiti najvišu ocjenu dva. Ocjenom 3 se ocjenjuju jedinke koje oklijevaju i zastajkuju na ulazu u rov te ako nakon što uđu, izađu te ponovno uđu. Ocjenom 4 se ocjenjuju oni psi koji odmah po ulasku u rov, bez izlaska, pronađu rešetku i divljač i oglase se. Koeficijent s kojim se množi ocjena ove discipline je 3.

Slika 15. Njemački lovni terijer u rovu (Izvor: <https://www.showsightmagazine.com/article/the-jagdterrier-a-working-terrier-with-the-heart-of-a-hunter/247>)

3.2.2 USTRAJNOST U ROVU

Ovaj ispit smatra se položenim onda kada pas dođe do rešetke i osjeti divljač, sustavnim lajanjem označava gdje se divljač nalazi te pokušava savladati rešetku kako bi došao u kontakt sa samom divljači. Predviđeno vrijeme ovog ispitivanja je 5 minuta.

Ocjenom 0 ocijenjen je pas koji opetovano napušta rov, ulazi-izlazi ili stalno mijenja položaj.

Ocjenom 2 ocijenjen je pas koji drži veliko odstojanje od rešetke, prekida blokirati divljač, laje iz drugog kotla ili napušta rov, čime se ova ocjena još smanjuje.

Ocjenom 3 se daje ako pas pokušava prići jedinki s neke druge strane napuštajući rešetku, a da pri tome ne izađe iz rova. Također se daje ova ocjena ako se pas ispravi i vrati na rešetku s prave strane ili ako se oglašava na prevelikoj udaljenosti od rešetke.

Ocjenom 4 se ocjenjuje psa koji neprekidno laje ispred rešetke s divljači, pokušavajući ju savladati i ne napuštajući divljač 5 minuta.

Koeficijent s kojim se množi ocjena ove discipline je 3.

3.2.3 GLAS U ROVU

Glas u rovu procjenjuje se tijekom pretraživanja i ustrajnosti u rovu. Pas se mora oglašavati 5 minuta na rešetci, a na ocjenu glasa utječe visina, boja, jačina, količina glasa te neprekidnost oglašavanja. Viši, zvonkiji i snažniji glas se bolje čuje iz dubokog rova te nam samim time bolje označava gdje se divljač nalazi i gdje moramo kopati kako bi došli do nje. Takvom glasu treba dati prednost i ocijeniti ga bolje od dubokog i hrapavog glasa.

Ocjena 0 – pas koji se pri dolasku na rešetku s divljači ne oglasi ili se oglasi 10 puta u 5 minuta. Ovakav pas se ne može dalje natjecati niti može položiti ispit rada u rovu. Diskvalificira se i isključuje iz uzgoja te se zabranjuje rad u lovu.

Ocjena 2- ako pas laje rijetko, ali se na rešetci oglasi barem svakih 15-20 sekundi ili barem petnaestak puta u vremenu od 5 minuta.

Ocjena 3: ukoliko pas laje gusto i bez prekida punih 5 minuta, ali s mutnom ili promuklom bojom glasa, loše boje i punoće. Ako pas laje odgovarajućom bojom i visinom glasa bez prekida u lajanju, ali nedovoljno gusto. Ako pas napravi jedan prekid u lajanju veći od 15 sekundi, a manji od 30 sekundi.

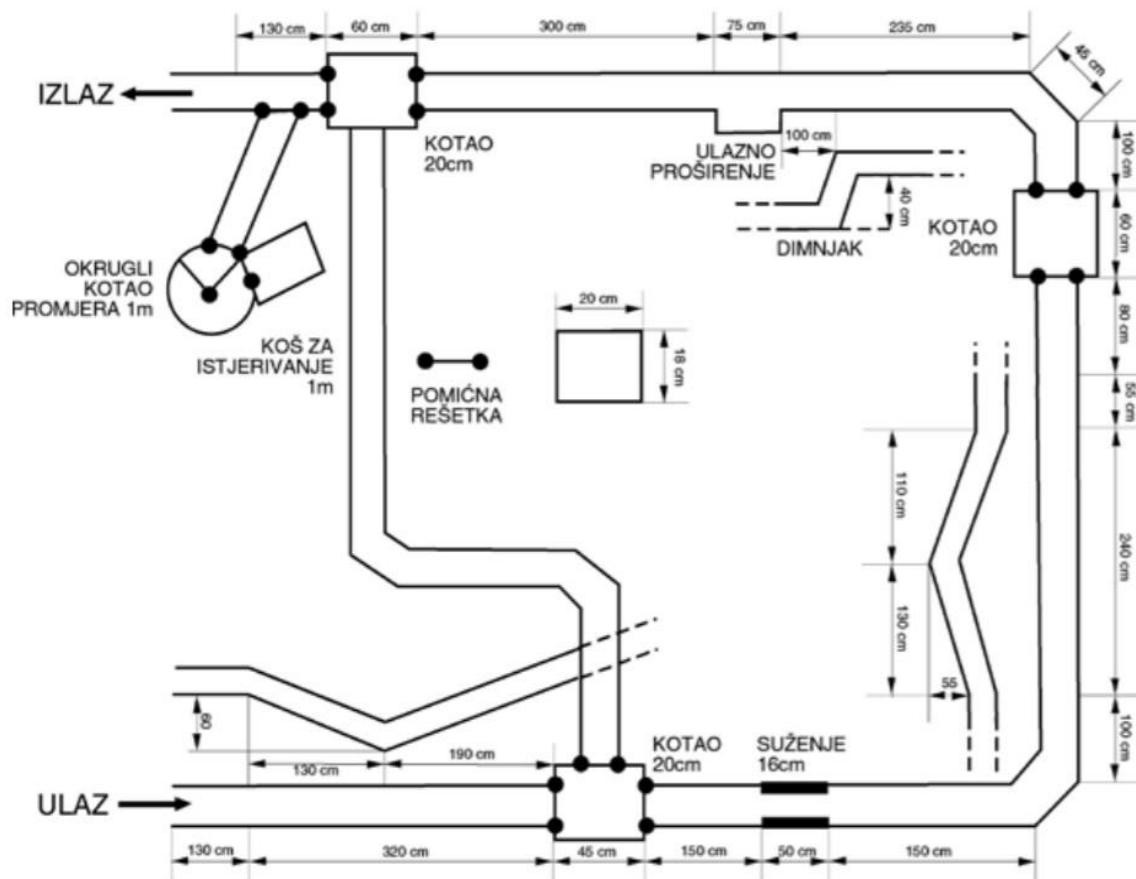
Ocjena 4- kada se pas neprekidno oglašava na rešetci u trajanju od 5 minuta prodornim, zvonkim glasom, gusto i bez prekida.

Koeficijent s kojim se množi ocjena ove discipline je 3.

3.2.4. OŠTRINA (ISTJERIVANJE LISICE)

Rov za ispitivanje oštine sastoji se iz dva dijela. Prvi dio završava kotlom okruglog oblika u kojem se nalazi pomična rešetka ispred grabežljive divljači. Rešetka je tako napravljena da ne dopušta psu direktan

kontakt s divljači. Na okrugli rov se nastavlja kavez koji se nalazi na površini i služi za istjerivanje divljači. U ovakvom rovu se ispituje oštrina isključivo na lisicu. Nakon što pas glasanjem označi mjesto divljači, suci oslobode pomičnu rešetku tako da pas istjera divljač iz rova u kavez za istjerivanje. Nakon toga, pas napada rešetku gurajući je. Što je pas oštiji, odnosno što žestice napada lakše će ju istjerati u kavez za istjerivanje. Za maksimalnu ocjenu pas mora istjerati divljač u kavez, a po oštrini napada i prostoru gdje je istjerao divljač ocjenjuje se oštrina. Prednost ovog načina ispitivanja je to što divljač nije ozlijeđena pa ju možemo koristiti za ispitivanje kod više pasa, a nedostatak što ne možemo ispitati preciznost zahvata i tvrdoću ispitivanog psa. Kvaliteta oštrine psa se sastoji iz triju komponenti. Oštrina, preciznost zahvata i tvrdoća psa. Te se osobine u velikom udjelu prenose na potomstvo pa je ovu disciplinu potrebno oštro suditi, a selekciju u uzgoju provoditi bez milosti. Zakon o zaštiti životinja dopušta ovakav tip ispitivanja jer pas i divljač imaju jednak omjer snage i potpuno je izjednačen s radom u praktičnom lovu. Predviđeno vrijeme ispitivanja ove discipline je 5 minuta. Ocjena 2- pas lajanjem blokira divljač, ali bez dovoljno oštrine i volje za napad na rešetku i pokušaja da istjera divljač iz rova u kavez za istjerivanje. Ocjenu 3 zaslužuje pas koji lisicu silovito gura i potiskuje rešetku, ali ne uspijevaje istjerati izvan rova. Ocjena 4 dodijelit će se psu koji lisicu žestoko potjera, silovito gura rešetku i istjera je van iz rova u prostor za istjerivanje.

Slika 16. Nacrt izgleda rova (Izvor: Hrvatski kineziološki savez, Pravilnik za ocjenjivanje rada jamara)

3.2.5 KVALITETA NJUHA

Kvalitetu njuha kod njemačkih lovnih terijera potrebno je testirati i ispitivati u svakoj prilici. Trebamo obratiti pozornost na funkciju osjetila kod svih ispitivanih disciplina i kod svakog puštanja psa. U svakoj situaciji pratimo psa te način na koji koristi osjetilo njuha, koristi li "visoki ili niski nos", kako prati stare tragove te na koji način koristi vjetar. Nadalje promatramo kako reagira na ulazak u zonu mirisa divljači. Najviše pozornosti treba obratiti kod ispitivanja gonjenja zeca, traženje za izgubljenom patkom u dubokoj vodi, vlečka pernate i dlakave divljači te krvni trag i šaranja na pokrivenom terenu. Na temelju dojma o kvaliteti njuha iz svih disciplina i ispita treba dati neku konačni sud i upisati ocjenu iz ove discipline. Pri ocjenjivanju je bitno uzeti u obzir veliku količinu vlage na tlu, jak vjetar s naletima, suho oranje bez vlage

te prašnjave puteve koji uvelike otežavaju psima. Pažnju ćemo usmjeriti i na rješavanje petlji, okuka i zavoja.

Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 6.

3.2.6 SIGURNOST NA TRAGU

Pri radu na zečjem tragu možemo najtočnije ocijeniti ovu disciplinu ovisno o tome koliko brzo i točno pas rješava trag te kako napreduje u njegovoj izradi. Greške praćenja mogu biti uzrokovane nedostatkom njuha, pretjeranom istreniranošću osjetila ili pretjeranom željom za gonjenjem divljači. Koeficijent kojim množimo ocjene ove discipline je 2.

3.2.7 SLJEDOVOLJNOST

Volja za praćenjem traga predstavlja želju za rješavanjem traga odnosno pronalaženjem i hvatanjem divljači. Postoje neke jedinke kojima je ovaj nagon slabo izražen i obično su to psi kratkog radijusa traženja bez obzira na kvalitetu njuha. Kod njih nije izražena ustrajnost u radu i uglavnom se radi o psima kratkog pogona. Ovakvi psi nisu osnova uzgoja no ne treba ih isključiti već se mogu dobro koristiti za lov na pernatu divljač i zeca u ravničarskim lovištima. Volja i nastojanje psa da pronade divljač nam predstavlja vrlo izraženu sljedovoljnost. Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 3.

3.2.8 GONJENJE: SLJEDOGLASNOST I VIDOGLASNOST

Sljedoglasnost je osobina glasanja psa na tragu divljači koju prije toga nije vidio. Za pas koji se glasa za divljači koju je vidio, u međuvremenu izgubio iz vida, ali se nastavio glasati kažemo da je vidoglasan. Sljedoglasnost se ispituje tako da se sudac kreće po terenu 50 do 100 metara ispred natjecatelja. Kada se zec podigne s loge i pobjegne dovoljno daleko da ga pas ne može vidjeti, vodič postavlja psa na trag. Ako pas vidi zeca, vodič je dužan psa uzeti u ruke, preklopiti mu dlanom oči i okrenuti ga u suprotnom smjeru od zeca. Nakon nekog vremena, koje odlučuju suci, on ga postavlja na trag. Ovaj test se može izvoditi u šumi te je tada najveća ocjena 2, a na ispitivanju može raditi samo jedan pas. U ovoj disciplini moguće je da vidoglasnost pređe u sljedoglasnost te ako je vlasnik toga svjestan potrebno je obavijestiti suce.

Ocjenjivanje sljedoglasnosti:

Ocjena 2 daje se za glasno gonjenje u dužini od minimalno 100 metara ili duže gonjenje uz učestale prekide, gonjenje divljač u šumi, kukuruzovini ili nekom drugom obraslom terenu. Prijelaz iz vidoglasnosti u sljedoglasnost ocjenjuje se istom ocjenom. Ocjena 3 dodjeljuje se psima koji se trajno

glasaju u duljini od 300 metara i više ili dulje gone uz neznatne prekide glasanja. Ocjenom 4 se ocjenjuju jedinke koje sigurno i točno gone divljač u dužini od 400 metara te se svo vrijeme glasaju. Mogući su mali prekidi kod okuka i petlji ili ako pas uslijed pretjerane želje za izradom traga nakratko izađe s traga. Ocjena 4h je najbolja ocjena i karakterizira dugo, glatko i ustrajno gonjenje bez grešaka, bez gubljenja traga i ispravljanja s odličnom bojom i količinom glasa u dužini od minimalno 1000 metara. Koeficijent s kojim se može ocjene ove discipline je 5.

Ocjenjivanje vidoglasnosti:

Ocjena 2 je minimalna moguća ocjena ove discipline te se daje za vidoglasno gonjenje u dužini od 100 metara ili duže gonjenje uz učestale prekide. Ocjena 3 se daje za trajno vidoglasno oglašavanje u duljini od 300 metara i više ili vidoglasno gonjenje uz neznatne prekide glasanja psa. Ocjena 4 se karakterizira ravnomjerno vidoglasnim gonjenjem, kada pas vidi divljač i goni ju s puno glasa u dužini od najmanje 400 metara.

Svaki pas koji goni divljač bez oglašavanja uzgojno je i lovno neupotrebljiv te ga isključujemo iz natjecanja i samog uzgoja.

3.2.9 SKLONOST ZA RAD U VODI

Slika 17. Njemački lovni terijer u akciji na vodi (Izvor: GUN DOG MAGAZINE ARTICLE, NOVEMBER 2018 Vol. 37, No. 7)

Za ispitivanje ove discipline najčešće se koriste široke stajaće ili sporo tekuće neobrasle vode. Dubina vode mora biti tolika da psu omogućava normalno plivanje te ulazak u vodu mora biti dobar. Za vrijeme ispitivanja ove discipline psi koji su u pripremi moraju biti udaljeni 100 metara od vode i ispituju se individualno. Suci pozivaju jednog po jednog vodiča da pristupi sa svojim psima. Vodiči izdaju naredbu za rad u vodi nakon čega psi, radosno ili malo manje radosno, prihvaćaju zadatak. Radosni psi nam zapravo pokazuju urođenu vodoljublju te ih je bitno razlikovati od onih koji naredbu smatraju kao prisilu i obavljaju je u najkraćem mogućem vremenu i putu, najčešće samo za bačenim predmetom. Ocjena 0 se daje psu koji ne uđe u vodu i ne zapliva. Takvi psi se često dalje ne ispituju jer ne mogu dobiti pozitivnu ocjenu. Ocjena 1 se daje psima kojima se mora baciti živu ili odstrijeljenu divljač da bi zaplivali. Najčešće se za to koristi mrtvog goluba, patku ili nešto slično. Ocjenom 2 se ocjenjuje psa koji ulazi u vodu za bačenim predmetom koji pliva na površini. Ocjena 3- ako pas oklijevajuće prihvaća vodu uz nagovaranja ili bodrenje vodiča. Obično ovi psi ulaze u vodu za nekim predmetom koji brzo tone, ali kada zaplivaju shvate da nema ništa za iznijeti pa sami izlaze iz vode. Ocjena 4 daje se psu koji na zapovijed glasom, bez bacanja predmeta ulazi u vodu, pliva, traži i od obale se udalji minimalno 15-20 metara tražeći. Ocjena 4h ove discipline je za psa koji barem dva puta na naredbu glasom, bez bacanja predmeta radosno prihvaća vodu, pliva, traži i tražeći se od obale udalji 15-20 metara. Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 5.

3.2.10 VODLJIVOST

Vodljivost psa ocjenjuje se tijekom cijelog ispita, a očituje se u općoj poslušnosti i spremnosti psa na izvršavanja zahtjevnih radnji svoga vodiča. U ocjenu ulaze kontakt između psa i vodiča, vodljivost na povodniku kod ocjene eksterijera te opća poslušnost u radu u vodi i na terenu. U slučaju da pas zbog izostajanja propusti ispitivanje pojedinih disciplina, one se mogu naknadno ispitati samo ako ne ometaju ukupni tijek ispita. Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 3.

Slika 18. Njemački lovni terijer na povodniku (Izvor: <https://www.showsightmagazine.com/article/the-jagdterrier-a-working-terrier-with-the-heart-of-a-hunter/247>)

3.2.11 PONAŠANJE NA PUCANJ

Provođenje ovog ispita izvodi se tako da se vodiči sa svojim psima poredaju u krugu promjera tridesetak metara, a službeni pucač se udalji 15-20 metara i pripremi pušku sačmaricu za opaljivanje. Pucač usmjerava pušku koso prema gore dok se vodiči sa svojim psima kreću u krug, opuštenih povodnika. Suci se nalaze u sredini kruga i gledaju reakcije na ispaljeni hitac. Pucač na znak suca ispali metak koji se nakon 30 sekundi ponavlja. Psi koji ne pokazuju nikakve znakove strelopašljivosti ocjenjuju se ocjenom 4 i puštaju van ispitivane grupe. Jednako tako ocjenjujemo i pse koji reagiraju na pucanj, ali smireno bez ikakvih znakova straha. Postoje psi koji reagiraju lajanjem, vuku povodac i pokušavaju se osloboditi zbog velike želje za lovom pa se oni također ocjenjuju ocjenom 4. Pse koji pokazuju određenu dozu straha potrebno je dodatno ispitati i utvrditi kojeg stupnja je njihov strah i jesu li kvalitetni za daljnji uzgoj. Pse koji nakon pucnja počnu cviliti, podvijaju rep i skaču na svog vodiča potrebno je ispitati odvezane. Psa koji pobjegne ocjenjuje se ocjenom 0, u rodovnicu se upisuje streloplašljiv i isključuje ga se iz uzgoja, a pse koji ne pobjegnu možemo ocijeniti najvišom ocjenom 2. Koeficijent kojim se množi ocjena ove discipline je 1.

3.3 PUNI RADNI ISPIT

Pristup punom radnom ispitu dopušten je svim njemačkim lovnim terijerima koji su uspješno položili ispit prirođenih osobina. Na punom radnom ispitu ispit pod zemljom i ispit nad zemljom mogu se organizirati i ispitivati neovisno jedan o drugome, ali se tada potvrda o punom radnom ispitu izdaje isključivo na pismeni zahtjev. Ako se ta dva dijela ispita organiziraju posebno i u razmaku većem od jednog dana, titula se ne može dodijeliti. Na punom radnom ispitu za njemačke lovne terijere ispitujemo sljedeće discipline: kvaliteta njuha, grmarenje, gonjenje (sljedoglasnost ili vidoglasnost), krvni trag, oblajivač ili pokazivač, donošenje i predaja dlakave divljači, donošenje i predaja pernate divljači, odloživost (vezan ili slobodan), vodljivost, poslušnost, pretraživanje odrasle vode bez patke i pretraživanje duboke obrasle vode za ispuštenom patkom, donošenje iz duboke vode, pretraživanje rova, ustrajnost u rovu, glas u rovu, oštrina te izvlačenje mrtve divljači iz rova.

3.2.1. KVALITETA NJUHA

Ova disciplina već je obrađena u ispitima prirođenih osobina, a s obzirom na to da se jednako ispituje nije ju potrebno ponavljati.

3.2.2. GRMARENJE

Osobina grmarenja veoma je bitna za njemačkog lovnog terijera ne samo kao disciplina lova već kao provjera nasljednih osobina. Dokazano je da se radijus kretanja, sistematičnost pretraživanja i volja nasljeđuju u velikom udjelu. Ispituje se u šumi ili većim poljskim šumarcima. Ispit se izvodi tako da vodič sa psom dođe na nepretraženi teren na kojem mora biti dlakave i pernate divljači. Nakon znaka suca vodič daje jasnu naredbu psu te bi on trebao glasno istjerati dlakavu divljač, a pernatu prisiliti na uzlijetanje. Pas bi trebao pregledati cijeli teren i nakon toga se vratiti svom vodiču. Kod sustava ocjenjivanja nije dobro da pas sam odlazi na druge terene za vrijeme svog rada. Pas koji se ne odvaja od vodiča ili prekratko pretražuje teren je nepoželjan u lovu. Ako se pas loše kreće, vrati se do vodiča i imamo dojam da na terenu ima još peradi, puštamo drugog psa na teren. Ako on istjera preostalu divljač s terena onda ovog prvog ocjenjujemo negativnom ocjenom. Isto tako, negativnom ocjenom se dodjeljuje psima koji su predugo na terenu, neposlušni su i slabo vodljivi. Koeficijent s kojim se množe ocjene ove discipline je 3.

3.2.3 GONJENJE: SLJEDOGLASNOST ILI VIDOGLASNOST

Ova disciplina već je obrađena u ispitima prirođenih osobina, a s obzirom da se jednako ispituje nije ju potrebno ponavljati.

3.2.4 KRVNI TRAG

Slika 19. Njemački lovni terijer na tragu jelana (Izvor: <https://www.youtube.com/watch?v=aacXLeDqkmU>)

Provođenje ovog ispita radi se tako da se trag postavlja u visokoj šumi u kojoj treba i smije biti toliko podrasta da omogući kretanje lovcu i pomoćniku. Mjesto nastrela smije biti 100 metara izvan šume, a umjetni krvni trag treba biti dug oko 600 metara s krvi divljači i položenom divljači na kraju traga. Divljač koja se koristi mora biti netom odstrijeljena ili dan ranije, ali se tada treba izvaditi utroba i sašiti mjesto otvaranja. Za ovaj spit nije dozvoljeno korištenje smrznute divljači. Krvni trag se na teren postavlja dan ranije, ako je moguće 24 sata no 18 se tolerira. Tri decilitra krvi, koja mora biti od one divljači koja se nalazi na kraju traga, suci postavljaju na teren na jedan od tri načina. Prskanjem iz boce, sa spužvicom na dugom štapu, sa specijalnim cipelama na kojima se postavljani distalni završetci nogu papkaste divljači i specijalnom štrcaljkom koja kod svakog koraka ostavlja određenu količinu krvi. Trag se uglavnom postavlja u dvije okuke pod tupim kutem, ako je to nemoguće mogu se postaviti i u obliku obrnutog slova "U". Udaljenost između dva traga mora biti minimalni 150 metara. Krvni trag postavlja isključivo sudac ili suci koji će suditi na ovom ispitu, razmišljajući o dominantnim vjetrovima. Rad na krvnom tragu se može ispitivati s odvezanim ili vezanim psom.

Povodnik psa mora biti minimalne duljine 6 metara, odmotan i ne smije stezati psa oko vrata. Za vrijeme rada psa, vodič ga smije korigirati, a ako se pas sam korigira u nekoliko metara to ne smatra greškom i ne umanjuje se ocjena. Suci smiju korigirati psa i vodiča tri puta, a nakon trećeg postavljanja na trag pas ga mora izraditi ili se isključuje iz ispita.

Ocjena 0- ako pas napusti trag, bude četiri puta opomenut, napravi bitne greške ili ne izradi trag u vremenu od 30 minuta.

Ocjena 1 daje se pri trostrukom opozivanju suca, kod pasa za koje smatramo da znaju što je krv i krvni trag, ali zbog grešaka ili neiskustva vodiča se krivo navodi po tragu.

Ocjena 2 dodjeljuje se psima koji su opozvani dva puta, kada vodič korigira psa tri puta ili više manjih popravaka vodiča. Kod ove ocjene bitan je osjećaj da pas vodi vodiča, a ne vodič psa.

Ocjena 3 dodjeljuje se psima koji su jednokratno opozvani, korigirani od sudaca ili samog vodiča. Kod ispita na kratkom povodniku kod kojeg nam djeluje da povremeno vodič vodi psa, a ne pas vodiča.

Ocjena 4 daje se za besprijekoran čisti rad bez korekcija vodiča ili sudaca.

3.2.5 OBLAJIVAČ ILI POKAZIVAČ

Ova disciplina veoma je bitna za izradu krvnog traga. U praktičnom lovu divljač, veoma često, nakon što je ranjena, zalegne na nepristupačnim terenima, šikarama i branjevinama. Do takve divljači veoma je teško doći (pogotovo sa psom na povodniku) pa je razvijanje ove discipline jako važno. Divljač, kada ju se rani, pokušava nekih 300 metara bježati no onda od umora i iscrpljenosti stane, ugiba ili leži ranjeno. Takvu divljač je potrebno odstrijeliti, a upravo pas s razvijenom disciplinom oblagavanja dovesti će nas do nje i odati njezin položaj. Oblajivač je praktičan pas jer nam daje do znanja gdje se točno nalazi divljač u svakom trenutku, bez obzira je li živa ili mrtva. Prije ispita vodič je dužan sucima prijaviti da li je njegov pas oblagavač ili pokazivač. Ako je pokazivač vodič objašnjava sucima na koji način on i njegov pas funkcioniraju tj. na koji način mu on daje do znanja da je pronašao divljač. Postoji više načina, a to su lajanje na vodiča, valjanje pred vodičem, vučenje za nogavicu ili skakanje na vodiča. Ako pas pronađe divljač može svom vodiču donijeti kontrolni predmet (kožu, drvo) koji ukazuje da ju je stvarno pronašao i odvesti ga do divljači. Odvođenje vodiča do divljači izuzetno je bitna stavka ovog ispita pa suci u nekom trenutku mogu narediti vodičima da promjene smjer kretanja kako bi ispitali volju i želju da ga pas stvarno dovede do divljači. Dobar pas vodič mora spraviti svog

vodiča i usmjeriti ga na pravi put. Ovaj ispit se uglavnom radi na terenu na kojem se ispitivao i rad na krvnom tragu na povodniku. Trag je potrebno produljiti oko 150 metara tako da se kraj traga označi kao ležaj ranjene divljači. Ako je pas dobro izradio trag otprilike 50 metara prije traga, suci zaustaviti vodiča i psa, te pomoćnik povuče divljač. Zatim vodič odveže psa i pušta ga da izradi trag i pronade divljač slobodnim traženjem " visokim ili niskim nosom".

Postoji i drugi način, koji se češće koristi u praksu, a to je da se odmah izradi trag 100 metara duži te se obilježi točkom nakon 50-100 metara. Kada pas i vodič dođu do te točke vodič otpušta psa s povodnika te ga pušta slobodnog u izradu traga kako bi mogao pokazati disciplinu oblagivača ili pokazivača. Psima oblagivačima se ne smiju davati naredne glasom, pištaljkom ili na neki drugi način, a pronalaskom divljači pas se mora oglašavati neprekidno do prilaska vodiča. Svako vraćanje psa do vlasnika bez da je pronašao divljač smanjuje za jednu ocjenu. Pas koji se u roku od 10 minuta nije vratio vlasniku niti se oglosio da je pronašao divljač ocjenjuje se negativno. Ako se pas ne oglosi u okviru od 10 minuta od kad je napustio vodiča ocjenjuje se ocjenom 0. Oblajivač ili pokazivač, kada ošteti divljač, ne diskvalificira se, ali može dobiti samo III. nagradni razred i u rodovnicu se upisuje "rad samo na povodniku".

Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline oblagivača i pokazivača je 4.

3.2.6 DONOŠENJE I PREDAJA PERNATE I DLAKAVE DIVLJAČI

Povlaku pernate odnosno dlakave divljači postavljamo na otvorenom terenu po mogućnosti s nisko obraslim raslinjem, najbolje na livadi ili pašnjaku. Povlaku postavljaju pomoćnici prije samog ispitivanja psa. Pri postavljanju povlake potrebno je razmišljati o vjetru te postaviti divljač tako da psu vjetar bude u leđa. Minimalan razmak između dva traga mora biti 100 koraka. Povlaka se postavlja tako što pomoćnik ili sudac, paralelno sa svojim kretanjem, povuče trag iste vrste divljači, koja je obješena na dugi štap, na kraju traga. Povlaka se postavlja u dužini od 150 koraka s dva tupokutna zavoja. Za izradu krvnog traga koristimo odstrijeljenu pernatu ili dlakavu divljač. Pernata je patka, fazan, trčka, golub ili šljuka dok je dlakava kunić ili zec. Postavlja se ona divljač koja nije korištena već te ona koja nije oštećena. Polagatelj povlake, nakon što ju je položio, mora se udaljiti toliko daleko da ga pas ne vidi i ne osjeti, a da ipak može gledati što pas radi za vrijeme ispita i preuzimanja divljači s tla. Na zapovijed suca, vodič postavlja psa na trag te ga smije postaviti tri puta, ali mu se svakim ponovnim postavljanjem ocjena snižava za jedan. Svako ispuštanje radi slabe volje za aportom treba utjecati na ocjenu. Psi koji oštećuju ili zakopavaju

divljač odmah se isključuju iz uzgoja i daljnjeg natjecanja. Primopredaja divljači mora se odvijati tako da pas u sjedećem položaju, isključivo na zapovijed vodiča, ispušta divljač. Za vrijeme ispitivanja ove discipline potrebno je obratiti pozornost na nekoliko stvari, a to su kako pas prihvaća trag, način izrade zavoja, preuzimanje divljači s tla, prisilno donošenje, položaj kod primopredaje divljači te način ispuštanja divljači (u ruku vodiča ili na tlo).

Slika 20. Njemački lovni terijer sa pernatim plijenom (Izvor: GUN DOG MAGAZINE ARTICLE, NOVEMBER 2018 Vol. 37, No. 7)

Ocjena 1 dodjeljuje se kada pas odradi nepravilno tri radnje ili napravi više pogrešaka, ali odradi disciplinu i donese divljač te ju preda vodiču bez da je oštećena.

Ocjena 2 dodjeljuje se psu koji pogriješi u dvije radnje, npr. trokratno postavljanje na trag, a sve ostale radnje obavi korektno. Ako psa dvokratno postavljamo na trag, odradi ga besprijeekorno, pravilno podigne divljač s tla te ju ispusti u sjedećem položaju samovoljno na tlo.

Ocjena 3 daje se psu koji od 5 radnji koje izrađuje pogriješi npr. u jednoj.

Ocjena 4 dodjeljuje se psu koji jednokratno postavljen trag izradi bez greške, pravilno uzme divljač s tla, donese ju vodiču bez ispuštanja s pravilnom primopredajom, na zapovijed vodiča.

Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 4.

3.2.7 ODLOŽIVOST: VEZAN ILI SLOBODAN

Njemački lovni terijer je svestrano upotrebljiv pas koji nam koristi u svim vrstama lova. Odloživost se ispituje na dva načina, a to su odloživ slobodan i odloživ vezani pas. Odloživ slobodan pas je onaj kojeg vodič odlaže na zapovijed rukom, gestom ili tihim glasom. Pri tome se pas odlaže bez ikakvog predmeta (šešira, naprtnjače, povodnika), nevezan. Odloživ vezan pas je onaj pas kojeg odlažemo vezanog za neki predmet ili za drvo. Vodič i pas se šuljaju na dodijeljenom terenu, a na znak suca vodič mora mahom rukom ili tihim glasom odložiti psa bez buke i nastaviti svoje kretanje dok pas leži mirno ne odavajući svoju poziciju. Vodič zatim odlazi iz vidnog polja psa, službeni pucač opaljuje dva hitca u razmaku od 30 sekundi, a onda suci šalju vodiča po psa. Ocjenjuje se cjelokupno ponašanje psa od trenutka kada ga je vodič odložio do ponovnog susreta s vodičem.

Ocjenjivanje slobodnog psa:

Ocjenom 0 se ocjenjuje pas koji glasno zalaje više od 5 puta, glasno zavija ili napusti mjesto dalje od 20 metara.

Ocjena 1 se daje psu koji ustaje, kreće za vodičem u razmaku od maksimalno 20 metara, sam se ispravlja te ponovno liježe i ostaje korektan do kraja ispitivanja. Istom ovom ocjenom se ocjenjuje pas koji tiho cvili do kraja ispita.

Ocjena 2 se daje psima koji ustanu s mjesta gdje ga je vodič odložio i napusti to mjesto do minimalno 5 metara. Tolerira se tiho zavijanje, cviljenje ili oglašavanje lajanjem do 2 puta u sjedećem ili ležećem položaju.

Ocjenom 3 se ocjenjuje pas koji ustane te ostane na mjestu, mirnog ponašanja, bez lajanja i cviljenja.

Ocjena 4 je ocjena za psa kojeg vodič u kretnji odvede do mjesta predviđenog za odložiti, odloži ga bez stajanja i zastajkivanja, a pas ostaje u onom položaju u kojem ga je vodič i ostavio.

Koeficijent kojim se množi ocjena ove discipline je 3.

Ocjenjivanje vezanog psa:

Ocjena 0- silovito trzanje povodnika, znakovi straha, pokušavanja bijega, neobuzdano lajanje i zavijanje.

Ocjena 1- natezanje i povlačenje povodnika, lajanje do 5 puta, cviljenje te tiho zavijanje.

Ocjena 2 se daje psu koji ustaje, nemiran je, laje do 2 puta, tiho cvili i zavija te nateže povodnik.

Ocjenom 3 se ocjenjuje psa koji ustane no ostaje na mjestu, miran je te ne cvili i ne laje.

Ocjena 4 je za psa koji ostaje miran, u onom položaju u kojem ga je vodič ostavio, eventualno se može podići u sjedeći položaj i obrnuto, bez lajanja i cviljenja.

Koeficijent koji se noži ocjenama ove discipline je 1.

3.2.8 VODLJIVOST

Ova disciplina već je obrađena u ispitima prirođenih osobina, a s obzirom da se jednako ispituje nije ju potrebno ponavljati.

3.2.9 POSLUŠNOST

Ova disciplina se ne ispituje posebno. Ona se ispituje tijekom cijelog ispita tako što suci promatraju rad psa i na temelju opće poslušnosti donose konačni sud i ocjenu. Poslušnost se očituje u volji psa da udovolji svom vlasniku, da rado i s voljom obavi sve zahtjevne radnje. Suci gledaju na koji način pas prati svog vodiča i kolika je njegova želja za obavljanje radnji. Maksimalno poslušan pas je onaj pas koji jedva čeka zapovijed svog vodiča, obavlja ih s voljom i sretan je kada je odlično izvršio radnju. Ocjena poslušnosti se dodjeljuje nakon konzultacije svih sudaca koji su taj dan sudjelovali u ispitivanju psa.

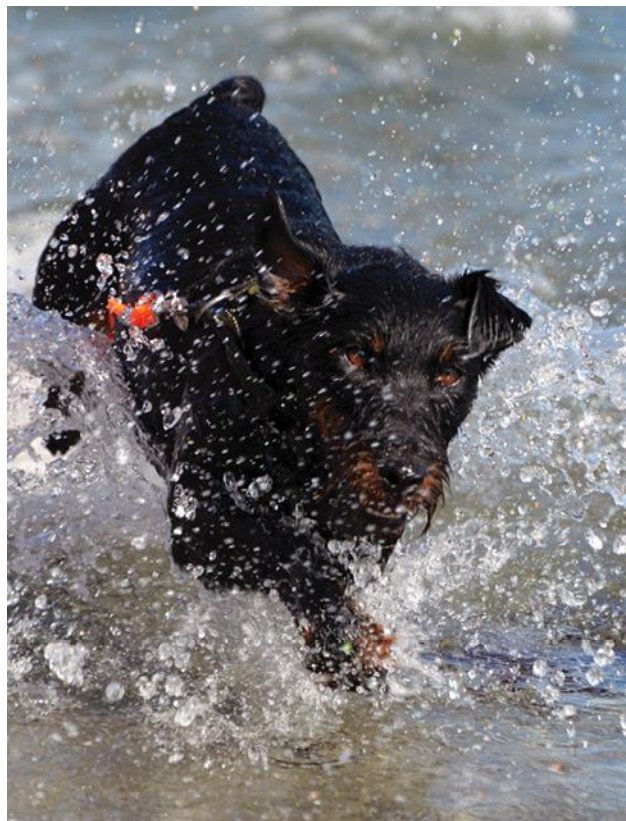
Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 4.

3.2.10 PRETRAŽIVANJE OBRASLE VODE BEZ PATKE

Kako u jami i na površini, njemački lovni terijer mora biti sposoban za rad i u vodi. Traganje za patkom radi se u vodi minimalne površine 1-2 hektara koja mora biti široka minimalno stotinjak metara. Većinom bi trebala biti otvorena duboka voda do 1/3 obrasla trskom i drugim vodenim raslinje. Pas, na znak vodiča, glasom, pištaljkom ili rukom kreće u potragu te pretražuje lijevo i desno na otvorenoj vodi. Mora se odvojiti od vodiča onoliko koliko on zahtjeva i pretražiti cijelu površinu vode. Na jednak način pretražuje u obrasloj vodi, tršćaku ili sličnim terenima. Bez obzira osjeća li pas njuhom ili ne, moramo imati predodžbu da je pretražio cijeli teren i da je divljač tu da bi ju sigurno našao i istjerao iz skrovišta. Ocjenjuje se volja za rad u vodi, sistematičnost pretraživanja i način na koji pas prihvaća vodstvo vodiča. Ovaj ispit utječe na ocjenu iz poslušnosti.

Najnižom ocjenom 1 ocjenjuju se pas koji ne pokazuje volju za radom u vodi, koji nekoliko puta na zapovijed vodiča silom ulazi u vodu, kratko pliva te prvom mogućom prilikom izlazi iz nje. Kada pas prihvati vodu na nekoliko puta ponovljenu naredbu, ulazi u vodu samo u plitke dijelove te naredbu izvršava samo kratko onda se ocjenjuje ocjenom 2. Ocjenom 3 se ocjenjuje pas koji prihvaća vodu s oklijevanjem i nagovaranjem te odradi sve na zapovijed vodiča, ali imamo osjećaj da to radi samo zato što mora ne zato jer želi. Pas koji radosno prihvaća vodu, znatiželjan je i od silne želje za radom pretražuje i bez usmjeravanja vodiča ocjenjuje se najboljom ocjenom, ocjenom 4. Takav pas mora sustavno i široko pretraživati po terenu otvorene vode i po terenu obrasle vode. Bitno je da ovi psi pokažu izrazitu poslušnost.

Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 3.

Slika 21. Njemački lovni terijer u vodi (Izvor: <https://www.showsightmagazine.com/article/the-jagdterrier-a-working-terrier-with-the-heart-of-a-hunter/247>)

3.2.11 PRETRAŽIVANJE DUBOKE OBRASLE VODE S ISPUŠTENOM PATKOM

Na dubokoj stajaćoj vodi, ispituje se disciplina pretraživanje za izgubljenom patkom. Minimalna površina vode mora biti 50x50 metara, voda mora biti duboka da pas može nesmetano plivati dok rubovi vode moraju biti obrasli trskom, šašem i drugim vodenim biljem. Pas ne smije vidjeti mjesto polaganja patke. Suci postavljaju trag na način da patki počupaju pera s jednog krila i zalijepe trakom da ne može poletjeti. Nekoliko pera iščupaju i postave na mjesto ispuštanja patke te ju potjeraju na vodu galamom, mahanjem rukama ili bacanjem kamenčića. Poželjno bi bilo da patka pliva petnaestak metara po otvorenoj vodi, a zatim ju suci usmjeravaju u obrasli dio vode. Zatim dolaze vodič i pas te se odmah po osjetu traga psa pušta i glasom usmjerava. Pas mora izraditi trag patke na vodi, pronaći ju i istjerati na otvorenu vodu. Ukoliko patka zaroni par puta, vodič psa usmjerava bacanjem kamenčića, glasom ili pokazivanjem znakova. Po istjerivanju patke na otvorenu vodu pucač ju može odstrijeliti, ali samo uz odobrenje suca. Ako se ustrijeli pas ju treba iznijeti i predati vodiču. Ukoliko pas patku donese i preda je vodiču disciplinu "Donošenje iz duboke vode" ne treba posebno ispitivati.

Negativnom ocjenom se ocjenjuju psi koji se žele ući u vodu, odbijaju pratiti plovni trag ili pobjegnu kada vide patku. Najniža pozitivna ocjena 1 se daje psima koji pokažu sklonost i volju za rad na tragu izgubljene patke ali ne uspijevaju. Obično su to psi s nedovoljno volje ili psi sa slabim njuhom. Ukoliko pas pokazuje volju za radom, ali nikako ne uspije izraditi trag, pucač može ispaliti hitac u smjeru divljači kako bi usmjerili psa te se on ocjenjuje sa ocjenom 2. Istu ocjenu dobiti će psi koji nemaju volje za rad, ali patka sama izađe iz obrasle vode te oni na kraju obave zadatak. Kod njih uočavamo da je pas samo imao sreće jer je patka sama izašla te da on sam, bez pomoći patke ovo nebi uspio. Ocjena 3 se daje ako je očita pomoć vodiča u pretraživanju i usmjeravanju te ako je manje sigurna izrada traga na vodi. Najbolji psi, ocjenjuju se najboljom ocjenom 4 samo ako izrade siguran trag na vodi, sustavno pretražuju i na otvorenoj i na obrasloj vodi i istjeraju divljač na otvorenu vodu.

Koeficijen kojim se množe ocjene ove discipline je 3.

3.2.12 DONOŠENJE IZ DUBOKE VODE

Donošenje iz duboke vode ispituje se tako da pucač ispaljuje hitac u zrak, a sudac baca mrtvu patku dovoljno daleko u vodu te nakon dozvole suca vodič odvezuje psa i šalje ga po divljač. Mora se odmaknuti 2-3 metra od obale, a ocjenjuje se način na koji pas uzima divljač i način primopredaje pernate divljači svom vodiču.

Ocjena 0- pas koji ne želi ući u vodu, pas koji iznosi divljač na drugu stranu obale i ne želi ju donijeti vodiču te u situacijama kada ju ostavi u vodi. Kod oštećivanja divljači pas se ocjenjuje ocjenom 0 i isključuje se iz daljnjeg natjecanja.

Ocjena 1 se dodjeljuje onda kada pas donese divljač do obale i ispusti je iz gubice i ne želi ju odnijeti vodiču. Ukoliko je divljač dovoljno blizu obale da je vodič može uzeti a da ne smoči obuću ocjenjuje se ocjenom 1.

Pas koji radi pod prisilom, koji više puta odlaže divljač, ali ju ipak donese i preda vodiču u bilo kakvom položaju ocjenjuje se ocjenom 2. Pri tome divljač ne smije biti oštećena.

Pas za ocjenu 2 može od predviđenih radnji pogriješiti samo u jednoj pa tako može iznešenu divljač ispustiti iz usta kako bi se otresao i onda ju predati vodiču. Također može sve obaviti kako treba, ali primopredaju obaviti u stojećem stavu ili da preda divljač bez naredbe vodiča i pri tome je preda na tlo.

Pas najkraćim putem dolazi do divljači, uzima ju te iznosi van na obalu, donosi ju do vodiča te predaje na zapovijed direktno vodiču u ruku. Ne smije ju pustiti prije kako bi se otresao. Takav pas se ocjenjuje ocjenom 4 koja je ujedno i najbolja ocjena koja se može dobiti u ovoj disciplini.

Koeficijent kojim se množe ocjene ove discipline je 3.

3.2.13 PRETRAŽIVANJE ROVA

Ova disciplina već je obrađena u ispitima prirodnih osobina, a s obzirom da se jednako ispituje nije ju potrebno ponavljati.

3.2.14 USTRAJNOST U ROVU

Ova disciplina već je obrađena u ispitima prirodnih osobina, a s obzirom da se jednako ispituje nije ju potrebno ponavljati.

3.2.15 GLAS U ROVU

Ova disciplina već je obrađena u ispitima prirodnih osobina, a s obzirom da se jednako ispituje nije ju potrebno ponavljati.

3.2.16 OŠTRINA (ISTJERIVANJE LISICE)

Ova disciplina već je obrađena u ispitima prirodnih osobina, a s obzirom da se jednako ispituje nije ju potrebno ponavljati.

3.2.17 IZVLAČENJE MRTVE DIVLJAČI IZ ROVA: SLOBODNO ILI POMOĆU POVODNIKA

Ovo ispitivanje provodi se u rovu za izvlačenje unutarnjih dimenzija 18x20 cm, minimalne dužine 4 metra. Rov je iste visine i širine cijelom dužinom bez kotla i bez proširenja na kraju. Mrtvu divljač, koju je potrebno izvući iz rova položimo na kraj samog rova, glavom prema ulazu. Psi mogu raditi na dva načina, vezani na povodnik ili slobodni. Odluku o tome donosi vodič. Ukoliko pas radi bez povodnika i to mu ne funkcionira, vodič može promijeniti i nastaviti rad sa povodnikom. No, ako vodič odluči raditi s povodnikom, ne može za vrijeme izvođenja promijeniti u rad bez povodnika.

Tablica 3: Pregledna lista za ocjenjivanje glavnih ispita njemačkih lovnih terijera (Izvor: Hrvatski lovački savez, Pravilnik o radu lovnih terijera)

DISCIPLINA	KOEFICIJENT	I. n.r. najmanja ocjena	II. n.r. najmanja ocjena	III. n. r. najmanja ocjena
OŠTRINA (istjerivanje lisice)	8	4	3,5	2,5
USTRAJNOST U ROVU	3	3	3	2
GLAS U ROVU	3	3	3	2
PRETRAŽIVANJE ROVA	3	3	3	2
IZVLAČENJE SLOBODNO	4	2	1	-
IZVLAČENJE S POMOĆI	1	-	-	2
NJUH	6	3	2	2
ŠARANJE	3	3	2	1
SLJEDOGLASNOST	5	2	-	-
VIDOGLASNOST	2	-	3	2
KRVNI TRAG	5	3	2	1
OBLAJIVAČ	4	-	-	-
POKAZIVAČ	4	-	-	-
POVLAKA DLAKAVO	4	4	3	2
POVLAKA PERNATO	4	4	3	2
ODLOŽIVOST SLOBODAN	3	2	-	-
ODLOŽIVOST VEZAN	1	3	2	-
VODLJIVOST	1	3	2	1
POSLUŠNOST	4	3	2	1
ŠARANJE BEZ PATKE	3	1	-	-
ŠARANJE ZA PATKOM	3	3	2	1
DONOŠENJE IZ DUBOKE VODE	3	3	2	1
MINIMALAN BROJ BODOVA		180	129	83
BROJ BODOVA ZA GLAVNI ISPIT POD ZEMLJOM (IPZ)		67-84	59-66	40-65
BROJ BODOVA ZA GLAVNI ISPIT NAD ZEMLJOM (INZ)		113-208	70-112	43-69
MAKSIMALAN BROJ BODOVA	292			

3.3 ISPIT OŠTRINE U PRIRODNOM JAMARENJU

Osnovni cilj u stvaranju pasmine pasa jamara je lov na dlakave grabežljivce pod zemljom, a lovni terijeri su svojom građom tijela i visinom prilagođeni upravo tome. Glavna odlika pasa jamara je njihova oštrina na dlakave grabežljivce. S obzirom na zakon o dobrobiti životinja i zabranu direktnog kontakta između psa i lovine, oštrina ovih lovnih terijera se pomalo gubi. Upravo iz tog razloga kinološka organizacija uvela je ispitivanje oštrine u prirodnom lovu jamarenjem. Ispit rada u prirodnom lovu provodi se za vrijeme lovne sezone na sitnu dlakavu divljač. Da bi ispit bio valjan i priznat potrebno je prisustvo najmanje jednog lovno- kinološkog suca. Prilikom pronalaska prirodne jame u kojoj se nalazi odrasla, zdrava lisic pušta se pas te se ocjenjuje njegov rad. Pri tom radu moraju biti nazočni lovno-kinološki sudac, vlasnik psa te još jedan lovac nekog lovnog društva. Sudac mora opisati sastaviti zapisnik u kojem opisuje kompletan rad po ispitnim disciplinama. Opisuje pretraživanje rova, ustrajnost u rovu, glas u rovu i oštrinu. Sve discipline se ocjenjuju ocjenama od 1 do 4 dok se disciplina oštrine ocjenjuje ocjenom oblaživač, držač, istjerivač ili davatelj. Bitno je zabilježiti koliko se dugo pas zadržao u jami. Zapisnik se piše u dva primjerka (zapisnik je u pismenom obliku) te se jedan primjerak dostavlja u HLS a drugi se daje vlasniku psa. U radnu knjižicu se upisuje da je pas položio rad u prirodnom rovu te se mora upisati i ocjena iz ispita oštrine.

Slika 22. Njemački lovni terijer sa lisicom (Izvor: <https://janedogs.com/german-hunting-jagd-and-cesky-terrier/>)

4. ZAKLJUČAK

Neraskidiva veza između čovjeka i psa traje već tisućama godina i seže od samih početaka njihovog suživota i domestikacije. Pas je svojom inteligencijom, privrženosti i prilagodbom na čovjeka evoluirao od zaštitnika od surove prirode i higijeničara nastambe do pomoćnika u raznovrsnim aktivnostima i emocionalne podrške u obliku kućnog ljubimca. Tijekom duge povijesti suživota čovjeka i psa razvio se i odnos partnera u lovu, nešto bez čega bi današnji način lova bio gotovo nezamisliv. Danas postoje stotine različitih pasmina koje su oblikovali upravo ljudi selektivnim uzgojem koji ima za cilj očuvanje poželjnih karakteristika i osobina za ispunjenje određenu uloge i svrhe. Postoje i brojne pasmine lovačkih pasa koje su se razvile ovisno o vrsti plijena i terena na kojem se odvija lov. Čovjek je oduvijek imao potrebu za napretkom i usavršavanjem pa je tako do danas razvio cijeli sustav metoda ispitivanja i ocjenjivanja lovnih karakteristika pasa koje imaju za cilj otkrivanje najboljih predstavnika pasmine i osiguravanje njihovog potomstva. Njemački lovni terijer upravo je primjer jedne takve pasmine koja je nastala entuzijazmom nekolicine strastvenih lovaca i kinologa. Oni su željeli ispoljiti najbolje lovačke osobine u jednoj pasmini i dobiti svestranog psa sa staloženim, čvrstim karakterom, upornošću i izraženim nagonom. To im je naposljetku i uspjelo pa je tako danas njemački lovni terijer jedna od popularnijih lovačkih pasmina na svijetu.

Slika 23. Poštanske marke različitih zemalja sa motivom njemačkog lovnog terijera (Izvor: <https://germanhuntingterrier.com/present-your-dog-kennel>)

5. LITERATURA

BAUER, M. (1985): Pas moj prijatelj; «Zrinski», Zagreb.

BAUER, M. (2000): Kinologija 1 - uzgoj, njega hranidba pasa, Zagreb, 2000.

ROBIĆ, N. (2008): Ocjenjivanje radnih sposobosti lovačkih pasa. Diplomski rad. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, pp.79.

ANONIMUS (2017.) <https://web.hks.hr/wp-content/uploads/2017/10/PRAVILNIK-ZA-OCJENJIVANJE-RADA-JAMARA-LOVNIH-TERIJERA-I-JAZAVCARA.pdf>

HRVATSKI KINOLOŠKI SAVEZ (2007.) http://www.hls.com.hr/wp-content/uploads/2013/05/Pravilnik_o_radu_lovnih_terijera.pdf

ANONIMUS (2017): Narodne novine 10/<https://web.hks.hr/wp-content/uploads/2017/10/PRAVILNIK-ZA-OCJENJIVANJE-RADA-JAMARA-LOVNIH-TERIJERA-I-JAZAVCARA.pdf>

ANONIMUS (2013): Narodne novine 05/http://www.hls.2013/05/Pravilnik_o_radu_lovnih_terijera.pdf

Balać i Polak (1991): Lov, lovački psi i oružje; «Alfa», Zagreb.

Darabuš i Jakelić (1996): Osnove lovstva; «Hrvatski lovački savez», Zagreb.

Hlauch, S. : Obuka lovačkog psa za rad u vodi, L.V.,1998.

Lugar, B. : Priprema psa za radni ispit, L.V., 2004.

Sabo, J. : Ispit jamara pod zemljom, L.V., 2002.

Sabo, J. : Kako školovati lovačkog psa, L.V., 2003.

6. SAŽETAK

“METODE PROCJENE RADNE SPOSOBNOSTI I KORIŠTENJA TERIJERA U LOVNE SVRHE”

U ovom su radu opisani lovački psi, pripadnici pasmine njemački lovni terijer.

U prvom dijelu prikazana je njihova povijest, način uzgoja i upotreba na lovištu. Objasnjen je pojam standard koji je zatim detaljno prikazan na primjeru njemačkog lovnog terijera. Navedena je službena sistematizacija pasmina Međunarodne kinološke federacije (FCI) sa naglaskom na lovačke pasmine koje su ukratko opisane.

U drugom dijelu rada navedeni su ispiti koje ovi psi moraju zadovoljiti te je detaljno opisan način ocjenjivanja i sustav bodovanja za svaku pojedinu disciplinu.

7. SUMMARY

“EVALUATION METHODS OF WORKING ABILITIES AND USE OF TERRIERS IN HUNTING PURPOSES”

This paper describes hunting dogs belonging to the German hunting terrier breed.

The first part shows their history, methods of breeding and use on the hunting field. The term standard is explained, which is then detailed in the example of a German hunting terrier. The official systematization of breeds made by the International Kennel Federation (FCI) is given, with an emphasis on hunting breeds, which are then briefly described.

The second part of the paper lists the exams that these dogs must satisfy and describes in detail the assessment method and scoring system for each discipline.

8. ŽIVOTOPIS

Rođena sam 8.3.1989. u Splitu gdje sam od 1995. do 2003. pohađala Osnovnu školu Sućidar. Nakon završenog osnovnoškolskog obrazovanja svoj put nastavila sam u Općoj gimnaziji Vladimir Nazor u Splitu, gdje sam maturirala 2007.godine. Nakon toga odlučila sam nastaviti školovanje, a izbor fakulteta pao je upravo na Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Apsolvirala sam na Veterinarskom fakulteta 2019. godine.